

MINISTER
Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dn. 26 czerwca 2019 r.

DUS.II.053.570.2019.CG

Zawiadomienie o sposobie załatwienia petycji

Minister Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, działając na podstawie art. 13 ustawy z dnia 11 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. poz. 1195), zawiadamia, że Pana petycja z dnia 22 marca br., przekazana przy piśmie Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 kwietnia br. w sprawie uchylecia przepisu pkt 7 art. 4 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1924, z późn. zm.) - została rozpatrzona negatywnie.

Uzasadnienie

W petycji, która wpłynęła do MRPiPS w dniu 19 kwietnia br., zawarto postulat uchylecia przepisu pkt 7 art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych. Z uzasadnienia petycji wynika, że przepis ten sprzeczny jest z art. 45 i art. 77 ust. 2 Konstytucji RP.

Zgodnie z art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, prawo do emerytury pomostowej, co do zasady, przysługuje pracownikowi, jeżeli spełni łącznie następujące warunki:

- 1) urodził się po dniu 31 grudnia 1948 r.;
- 2) ma okres pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, wynoszący co najmniej 15 lat;
- 3) osiągnął wiek wynoszący co najmniej 55 lat dla kobiet co najmniej 60 lat dla mężczyzn;

- 4) ma okres składkowy i nieskładkowy, wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i co najmniej 25 lat dla mężczyzn;
- 5) przed dniem 1 stycznia 1999 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub prace w szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych lub art. 32 i 33 ustawy emerytalnej;
- 6) po dniu 31 grudnia 2008 r. wykonywał prace w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, w rozumieniu art. 3 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach pomostowych;
- 7) nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

Istotnie więc, w pkt 7 art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych przewidziano, że pracownik może uzyskać prawo do emerytury pomostowej tylko wówczas, gdy nastąpiło z nim rozwiązanie stosunku pracy.

W żaden sposób jednak przepis ten (abstrahując nawet od faktu, że jak dotychczas nie został on uznany przez Trybunał Konstytucyjny za niezgodny z Konstytucją) nie łamie prawa do sądu (art. 45 i art. 77 ust. 2 Konstytucji). W sytuacji bowiem odmowy prawa do emerytury pomostowej przez organ rentowy z uwagi na brak spełnienia któregośkolwiek warunku ustawowego ustalenia prawa do emerytury pomostowej (albo kilku ich łącznie) ubezpieczonemu na mocy art. 25 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych, przysługuje odwołanie do sądu na zasadach określonych w art. 83 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U z 2019 r. poz. 300).

Przedmiotowy warunek stanowi oczywiście pewne utrudnienie dla ubezpieczonego w postępowaniu o ustalenie praw do emerytury pomostowej. Ustawodawca przewidział go jednak z uwagi na charakter emerytury pomostowej, która jest okresowym świadczeniem, przysługującym do czasu osiągnięcia ustawowego wieku emerytalnego, skierowanym do osób, u których wraz z wiekiem zmniejsza się możliwość wykonywania pracy, w związku z malejącą wydolnością psychofizyczną.

Należy podkreślić, że w 2011 r. do Ministerstwa kierowane były liczne wystąpienia przedstawicieli parlamentu, jak również ubezpieczonych, w których sygnalizowano problem procedury przyznawania emerytur pomostowych i postulowano wprowadzenie możliwości weryfikacji dokumentacji niezbędnej do przyznania emerytury pomostowej, w tym m. in. tej, która potwierdza okresy wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze, przed rozwiązaniem stosunku pracy.

W związku z tym – w sierpniu 2011 r. Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych został poproszony przez Ministra Pracy i Polityki Społecznej, aby organy rentowe w swych decyzjach wyraźnie artykułowały, czy jedyną przyczyną odmowy prawa do emerytury pomostowej (wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego) jest nierozwiązanie stosunku pracy, czy też nie zostały spełnione inne warunki wymagane do jej przyznania.

Wskutek powyższej prośby, Członek Zarządu ZUS przesłał w dniu 19 października 2011 r. do wszystkich Oddziałów ZUS w Polsce wytyczne. Zobowiązano w nich organy rentowe, aby w sprawach o przyznanie emerytury pomostowej, ale również nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze – analogicznie, jak przy rozpatrywaniu wniosków o emeryturę bez względu na wiek, przyznawaną na podstawie art. 88 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. - Karta Nauczyciela lub o emeryturę górniczą na podstawie art. 3 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy - Karta Nauczyciela – analizować całość dokumentacji zgromadzonej w aktach rentowych w celu sprawdzenia, czy poza warunkiem rozwiązania stosunku (stosunków) pracy, spełnione zostały pozostałe warunki (w tym również stażowe), wymagane do przyznania jednego z ww. świadczeń.

Ponadto w wytycznych tych podkreślono jednoznacznie, że *„w przypadku, gdy jedyną przyczyną odmowy jednego z wymienionych świadczeń jest nierozwiązanie stosunku (stosunków) pracy – w decyzji odmawiającej przyznania świadczenia należy wyraźnie stwierdzić ten fakt”*.

W ocenie resortu rodziny, pracy i polityki społecznej, decyzja wydana przez ZUS z uwzględnieniem powyższej procedury, w sposób wystarczający gwarantuje, że po rozwiązaniu stosunku pracy przez ubezpieczonego, przy spełnieniu pozostałych warunków, świadczenie w postaci emerytury pomostowej będzie przyznane. Nie ma więc konieczności modyfikowania przepisu pkt 7 art. 4 ustawy o emeryturach pomostowych, którego domagano się w petycji.

Pragnę równocześnie nadmienić, że Minister Rodziny Pracy i Polityki Społecznej, rozpatrując petycję, nie mógł się odnieść do kwestii związanych z postępowaniem prowadzonym w sprawie ustalenia Panu prawa do emerytury pomostowej.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych jest co prawda jednostką organizacyjną nadzorowaną przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej. Nadzór ten jednak, zgodnie z przepisami art. 66 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2019 r. poz. 300), nie może dotyczyć spraw indywidualnych rozstrzyganych w drodze decyzji administracyjnej.

Przepisy ww. ustawy stanowią, że organem wykonującym zadania z zakresu ubezpieczenia społecznego jest wyłącznie Zakład Ubezpieczeń Społecznych. Zgodnie z art. 83 ww. ustawy ZUS wydaje decyzje w zakresie indywidualnych spraw dotyczących świadczeń emerytalno-rentowych.

Od wydanych przez właściwy oddział ZUS decyzji przysługuje odwołanie do sądu okręgowego - sądu pracy i ubezpieczeń społecznych (w terminie miesiąca od dnia doręczenia decyzji), którego orzeczenie może być skontrolowane przez sąd apelacyjny, jako sąd II instancji.

Ponadto, na mocy art. 398¹ k.p.c., od prawomocnego wyroku w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych (w zakresie wskazanym w art. 398² k.p.c.) przysługuje również skarga kasacyjna do Sądu Najwyższego.

Należy zaznaczyć, iż minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego nie ma wpływu na tok spraw będących przedmiotem rozpoznania i orzekania przez niezawisłe sądy. Sądy są bowiem władzą odrębną i niezależną od innych władz, a w zakresie orzekania sędziowie są niezawisli i podlegają tylko Konstytucji oraz ustawom (art. 173 i 178 Konstytucji RP).

Jednocześnie informuję, że zgodnie z art. 13 ust. 2 ustawy o petycjach, sposób załatwienia petycji nie może być przedmiotem skargi.

z up.
Marcin Zieleniecki
PODSEKRETARZ STANU

Do wiadomości:

Kancelaria Prezydenta RP
Biuro Dialogu i Korespondencji
Dot. BDK.0600.2476.2019.KM